

Bulletin Slovenskej zoolologickej spoločnosti pri SAV 2/2014

Obsah

V. Franc: O „stredovekej“ zoológii v 21. storočí	1
B. Lipták: Výskum zameraný na nepôvodné druhy	5
Kniha o Jánovi Frivaldskom v PDF formáte.....	6
Aplikovaná ornitológia 2014	6
12. Arachnologická konferencia	6
Roubalove dni.....	6
Chiropterologický seminár.....	7
Kongres „Zoológia 2014“	7
Úhrada členských poplatkov členov SZS.....	8

* * *

O „stredovekej“ zoológii v 21. storočí

Latinské slová Status Quo označujú jednu z kedysi slávnych rockových kapiel, no znamená to aj zotrvalý stav. V tomto prípade budeme skúmať zotrvalý stav zoolologickej a biologickej (ne)vedomosti majoritnej časti našej populácie v dlhodobých časových horizontoch.

Velikán česko-slovenskej (a svetovej) entomológie Jan OBENBERGER publikoval tesne po vojne (1946) populárno-vedeckú knižku Zvířátka a lidé. Tento veľký znalec svetovej fauny sa zamýšľal nad laxným vzťahom, a niekedy doslova šokujúcou úrovňou (ne)vedomosti bežných ľudí o dianí v prírode (zoskenovaná je aj ukážka ↓ textu). Obenberger tvrdí, že vedomosti jednoduchého človeka prvej polovice 20. storočia o živočíchoch sú veľmi silne limitované. Hlavným kritériom pozornosti je to, či ten živočích „je k niečomu“ – to znamená najmä, či sa dá jesť. Preto bežní ľudia poznajú tak hlavne domáce zvieratá, potom ešte pravdepodobne jeleňa, diviaka, kapra, pstruha, a zrejme aj včelu vďaka medu. Pre všetko ostatné stačili vraj niektorým ľuďom 3 „systematické kategórie“!!! Pán profesor by sa však veľmi divil, ako málo sa tento priam «historický stav» zoolologickej (ne)vedomosti zmenil za viac ako 70 rokov...

Kampak taky s tím — vymýšlet pro všech čtyřicet tisíc druhů našich zvířat česká jména, a to i pro ta, která ani odborník nemá skoro nikdy v životě příležitost poznat ve skutečnosti. Nejlepší lidové názvosloví mají prý někde na Moravě. Tam rozeznávají tři druhy zvířat (těch, co se nejedí, a co tedy „k ničemu nejsou“). První druh je ščór — to je každá malá potvůrka, která leze po zemi a má mnoho nožiček — tedy brouk stejně jako stonožka nebo pavouk. Druhý druh je žóžel (nebo žoužel), která se sice taky plazí po zemi, ale nemá nožiček. To je plž stejně jako žížala nebo užovka. A třetí je gavoň — to je každý neřád, který létá. Tedy chroust stejně jako netopýr. Vzpomněl jsem si na tuhle moravskou systematiku, když se onehdy jeden příliš akademicky založený kolega rozhorloval proti popularisaci přírodních věd, která se nyní tak slibně vyvíjí a kterou jsem si také já trochu vzal za cíl. Když přítel, věčný oponent, ale jinak neškodný, na mne zle dotíral ve jménu svatě, širším vrstvám nepřístupné, neznesvěcené vědy, pomyslel jsem si v duchu: „Vidíš, pro ten prostý lid by podle tebe stačil ten ščór, žóžel a gavoň!“ Ale neřekl jsem nic, jen jsem se usmíval — vždyť přece každý má svou pravdu...

Jan Obenberger tvrdil, že jednoduchí ľudia kedysi na Morave rozoznávali len 3 druhy živočíchov, ktoré sú „k ničomu“ – ščór, žóžel a gavoň.

«Človek nebiologický»

Mínulý, ale aj súčasný stav ma núti použiť takúto bizarnú, zdanlivo absurdnú formuláciu. Človek je, samozrejme, tiež živočích, a to sa ešte sám seba označil za múdreho. Preto by mal mať aspoň relatívny dostatok informácií o vlastnom tele, ale aj o dianí v živej prírode – t. j. o rastlinách a živočíchoch, od ktorých náš život závisí –, ale napokon aj o neživej prírode, ktorá tiež dokáže robiť divy... Tieto informácie však niektorí majú veľmi limitované až extrémne skromné. Poďme sa zamyslieť nad tým, prečo.

V predchádzajúcich riadkoch sa párkrát objavilo slovné spojenie „bežní ľudia“, alebo „jednoduchí ľudia“. V rámci objektivity to treba opraviť, resp. upresniť na „nebiologickí ľudia“ – presnejšie ľudia bez biologického vzdelania. Znie to totiž podivne až neveriteľne, ale u väčšiny populácie biologické, resp. prírodovedné vzdelanie úplne abscentuje... a ešte podivnejšie je, že sa zdá, akoby to nikomu nevadilo...

Redukcia, redukcia (a ešte ďalšia redukcia – dokedy?)

Mám v živej pamäti maturitu pred 30 rokmi. Odpovedal som (okrem iného) z ústnych orgánov hmyzu, a veruže som spomenul všetky 4 základné typy: hryzavý – chrobačí, cicavý – motýlí, lízavý – muší, a bodavo-cicavý, aký majú napr. bzdochy. Dnes študent, keď príde na vysokú školu, tak o tom nemá ani matnú predstavu (okrem veľmi vzácných výnimiek)... Ak by som to mal porovnávať, tak súčasný maturant z biológie nemusí vedieť ani polovicu, možno tak 1/3 z toho, čo sme museli vedieť my. Nevedia takmer nič o orgánových sústavách, nič im nehovorí coelom a mixocoel, nemajú skoro žiadne informácie o embryogenéze, mechanizmoch rozmnožovania, larválnych štádiách a spôsoboch premeny, no najviac zaráža takmer úplne chýbajúci prehľad aspoň o tých známejších, resp. chránených druhoch živočíchov; a s rastlinami je to podobné...

Za posledných 30 rokov prudko upadla úroveň prírodovedného, zvlášť biologického vzdelania na gymnáziách celého Slovenska. Úroveň niektorých škôl je síce relatívne slušná (ako napr. v Banskej Štiavnici), celkový stav je však nanajvýš neuspokojivý. Zvlášť situácia učiteľov na VŠ je niekedy až zúfalá, keď im prichádza „materiál“ s tak slabučkými základmi z biológie; veľmi nespokojní sú však aj chemici, matematici... Medzi kolegami sa už začína používať formulácia «kríza prírodovedného vzdelania», čo má však hlbšie korene v prevažne nežiaducich zmenách v atmosfére a deformovanej hierarchii hodnôt majoritnej časti spoločnosti – podrobnejšia analýza tohto neradosného stavu je k dispozícii v minuloročnom čísle Bulletinu SZS (FRANC 2013). Treba už konečne otvorene povedať, že ďalšia redukcia biologického vzdelania by v podstate znamenala zrušenie vyučovania klasickej biológie počas povinnej školskej dochádzky! Dôsledkom tejto hrôzy by bolo ďalšie prehlbovanie biologickej analfabetizácie najmä mladej generácie (dychtivej čím skôr po **materiálnom** blahobyte); alebo žeby sme sa mali v budúcnosti ozaj dožiť „ľudového názvoslovía“, kde budú u tých „nehodných“ živočíchov stačiť 3 kategórie: ščóry, žóžele a gavone?...

Virtuálna realita aj tituly

Žijeme (často) vo virtuálnej „internetovej“ realite novej doby, no napriek všade prítomným masmédiám máme (väčšinou) čoraz menej informácií o prírode. Odcudzovanie človeka prírode ďalej pokračuje, a preto v budúcnosti ozaj hrozí, že tu vznikne „človek nebiologický“. Nešťastný neduživý, chorľavý a alergický tvor, obklopený komfortom,

mobilmí, tabletmi a autami, ktorý však okrem pstruha a bledého kurčatá, ktoré kúpi v supermarkete, nebude poznať žiadne zviera. Lesu a divočine sa bude vyhýbať, veď tam nič nepozná, a navyše tam môže prechladnúť, zmoknúť, spadnúť a zlomiť si (zoslabnutú) nohu...

Žiaci na základnej škole dostávajú len zjednodušené a tiež zväčša teoretické informácie o prírode, ktoré aj tak zväčša zabudnú. No a nasleduje stredná škola, kde – pokiaľ to nebude gymnázium, prípadne stredná lesnícka škola –, sa už o prírode nedozvedia vôbec nič. Treba však úprimne povedať, že ani gymnáziá nie sú žiadne víťazstvo, pretože mladí ľudia (značne rozrušení dospievaním a inými sprievodnými fenoménmi tejto doby) majú aj tu malú šancu získať slušný a širokospektrálny prehľad v biologických vedách, ktorý potom často „dozrie“ v ozajstný hlboký celoživotný vzťah k prírode. Na to sú totiž učebné osnovy a učebnice príliš teoretické, schematizované, všeobecné, málo inšpiratívne a málo formatívne. Preto nám vyrastá generácia, ktorá o prírode menej vie, lenže potom aj vzťah k prírode je plytší a vlažnejší. Samozrejme, že sa nájdu vzácne výnimky, o ktorých to neplatí, ale to sú zrejme fanatici, ktorí sa ako prírodovedci narodili. Bojím sa však, že ich je a bude stále menej.

Situácia na vysokej škole je už o niečom inom, lebo tam prichádzajú nie deti, ale maturanti, ktorí by už mali byť hodnotovo a profesijne dozretí, vyprofilovaní. Žiaľ, často či skôr väčšinou nie sú. Som smutný a pobúrený z toho, keď vidím, ako sú niektorí študenti prekvapení (občas až fascinovaní) zistením, aké sú mnohé živočíchy nádherné. Keď som sa ich pýtal, či im tento zážitok niekto nesprostredkoval už skôr (teda na gymnáziu), povedali mi „nikto“... Úplne najhoršie sú na tom študenti ostatných – „nebiologických“ VŠ, kde sa informácie o prírode v študijnej látke vôbec nevyskytujú, akoby to bolo niečo úplne okrajové, nepodstatné. Dokonca sa vyskytli tendencie zo strany niektorých pedagógov pozeráť sa na biológov – „romantických milovníkov kvetov a zvieratiek“ –, s istým dešpektom. Samozrejme, takéto skreslené, parciálne a silne ochudobnené videnie sveta sa potom prenáša aj na študentov. Dávnejšie som sedel na terase v Sásovej s mojim diplomantom. Oproti si sadli dvaja mladíci, určite študenti, a pravdepodobne právnici – to už vidno z oblečenia a vystupovania. Po chvíli priletela bzdocha, bežný druh *Dolycoris baccarum*. „Zabite toho chrobáka“ znela reakcia jedného z nich. Na moju odpoveď „Ale veď to nie je chrobák, ale bzdocha“ reagovali poznámkou: „Vy ste ale múdri, do p...“ (a nebolo to do prdele). Odsadli si preč a ešte chvíľu sa na nás dívali s výrazom, že pochybujú o našom duševnom zdraví...

Ďalšiu príhodu «z tohto súdka» som zažil pri Môt'ovskej priehrade kúsok od Zvolena. Bol som tam s priateľom na hubách a zastavili sme sa v bufete pri vode. Na terase sedel aj jeden pán so synčekom. Neposedný chlapec sa hral a stále niečo hľadal. Najprv chytil húsenicu a potom v tráve našiel piskora. Otec mu hovorí: „Nechaj tú škaredú myš.“ Toho pána som poznal. Bol to docent ekonómie. Skreslené a medzernaté vedomosti o prírode – a to berte ako eufemizmus – nemajú, žiaľ, len „jednoduchí ľudia“ (ako písal prof. Obenberger), ale aj učení ľudia s titulmi pred aj za menom. Žiaľ, učení zlým, jednostranným technokratickým systémom s umelo a kontraproduktívne redukovaným zorným uhlom...

Vzácná bzdocha *Campptopus lateralis*. Pre mnohých je to „chrobák“, hoci bzdochy a chrobáky vôbec nie sú príbuzné (Foto V. Franc).

Existuje vôbec východisko?

Na túto otázku je dosť ťažko hľadať odpoveď. Musím sa však o to pokúsiť, inak by som mohol rezignovať a svoju prácu i poslanie učiteľa zoológie zavesiť na klinec. Najprv mi však prichodí sa vysporiadať s jednou ťažkou dilemou. Z tohto článku by mohlo vyplývať, že hlavným vinníkom opisovaného zlého stavu – poddimenzované postavenie biológie, slabučká zoologická gramotnosť majoritnej časti populácie –, je školstvo. Pozor – školstvo samé (spolu s niektorými inými rezortmi) je skôr obeťou zle nastaveného systému, než vinníkom! Učiteľ – a to nielen učiteľ zoológie – by mal byť entuziastom, mal by „zapaľovať ohníky“ v očiach žiakov a študentov. Žiaľ, viacerí takíto talentovaní a ambiciózni učitelia išli učiť „do sveta“ alebo pracujú mimo školstva.

Pekná skákavka *Philaeus chrysops*. Pre väčšinu ľudí je to „hmyz“, hoci pavúky a hmyz sú v systéme vzdialené asi tak ako kapor a kamzík! (Foto M. Melicherčíková).

Mnohí, aj titulmi dekorovaní ľudia, považujú piskora za myš. A čo potom hodnota tých titulov? (Foto V. John)

Každý isto vie, prečo. Čo ma potom vlastne drží pri školstve? Fanatizmus, radosť. Pocit satisfakcie, keď vidím vyjavené (žeby až rozžiarené?) oči študentov, keď im pod binokulárom ukazujem krásne bzdochy sietnacky, krásne akoby vytepané z kovu alebo oči skákavky... och, tie „škaredé“ pavúky. Smutnejšie však je, že tie ohníky v očiach by mal zapaľovať niekto iný, než ja. A o pár rokov skôr...

1. Je už existenčne nevyhnutné zastaviť tento suicidálny proces vzd'ovania sa človeka prírode v pedagogickom procese. Do vyučovania biológie počas povinnej školskej dochádzky sa musí vrátiť to, čo je „najbiologickejšie“ – mystérium slova bios – priamy kontakt žiakov a študentov s čo najširším spektrom rastlín, húb a živočíchov. Biológii sme dlžní vrátiť to, čo si zasluhuje – status a vážnosť vrcholnej prírodnej vedy, ktorá je nám najbližšia, pretože aj my sme živé organizmy.
2. V rámci tzv. všeobecného základu je potrebné zaviesť predmet základy biologických vied, alebo aspoň niečo ako «ekologicko-environmentálne minimum» na vysokých školách, kde sa biologické, resp. prírodovedné predmety vôbec nevyučujú. Je predsa nemysliteľné, aby docent alebo profesor s „nebiologickým“ vzdelaním považoval kliešťa za hmyz, a nevedel rozoznať jedľu od smreka, bzdochu od chrobáka a myš od piskora, aj keď sám je živý tvor!
3. Budúcim adeptom vedy by zrejme najskôr prospela systémová podpora rôznych prírodovedných – botanických, zoológických, ornitologických a podobných krúžkov v centrách voľného času a ďalších mimoškolských zariadeniach, aby sa nám deti a mládež nepotlkali po rôznych krčmách a „kluboch“. Ešte vážnejšou výzvou je stimulovať účasť najlepších jednotlivcov na súťažných prehliadkach mladých adeptov vedy (biologická olympiáda, stredoškolská odborná činnosť), ktoré cca v období 1970 – 1990 naštartovali odbornú profiláciu väčšiny mojich kolegov. Tieto súťaže musia získať rešpekt, spoločenskú „noblesu“ a publicitu, ktorú si zasluhujú a ktorú aj kedysi mali! Dnes však tieto súťaže žijoria na okraji pozornosti majoritnej časti spoločnosti, pretože aj ich deti majú iné záujmy (zväčša sú to hlúposti na internete a počítačové hry, pre ktoré je hlúposť občas kompliment)...
4. Zoológické a prírodopisné programy, najmä filmy, by mali mať v masmédiách, zvlášť vo verejnoprávnej televízii, podstatne väčšie zastúpenie. Dokumentárnych filmov, napr. aj na internete, je síce k dispozícii relatívne dosť, kvalita je však rozličná a väčšina z nich pojednáva o exoticknej faune a flóre. Veľkou chybou väčšiny dokumentárnych filmov (aj tých, ktoré si kúpime na DVD) je však akási všeobecnosť, či neadresnosť – konkrétne druhy živočíchov sa tam často ani nepomenujú, pritom veľká väčšina divákov ich nepozná. Dnes je technicky jednoduché riešiť tento problém titulkami na príslušnom mieste.

5. Sami zoológovia, najmä tí výtvarne a literárne nadaní, by sa mali viac činiť pri propagácii zoológických objektov pre deti – pexesá, leporelá, rôzne skladačky a puzzle môžu obsahovať veľké množstvo pekných obrázkov živočíchov; kľudne by som použil formuláciu edukatívne hračky. Pritom blbosti typu pokémonov, ktoré občas pripomínajú výtvary ľudí pod vplyvom halucinogénov, by mali byť nahradené reálnymi zvieratami. Rovnako knižky pre deti, najmä tie „moderné“, sú občas dosť nepodarené. Stačí sa nechať inšpirovať skvelými knižkami, ako je napr. Chrobák Truhlik (SEKORA, 1990), pretože v takýchto knižkách sa deti zábavnou formou naučia pomaly viac o živočichochoch, ako v školských učebniciach!

Tichý doslov prírodovedca pre „nebiologických“ ľudí

Prof. Obenberger bol svetový, známy a slávny človek, no určite nebol celebrita. (Zrejme by sa na to urazil, keby sa dozvedel, osoby akého typu sa týmto slovom dnes označujú...) Mal však «šťastie inej doby», ktoré by sa dalo možno zjednodušene zhrnúť do dvoch bodov.

1. Ľudia žili bližšie k prírode, najmä na vidieku, aj keď povedzme po tej striktno odbornej stránke o nej menej vedeli.
2. Prírodopis a biológia boli v tej dobe v Československu rešpektované a obľúbené predmety, ktorým sa venovala veľká pozornosť, boli k dispozícii niekedy až skvelé učebnice, a tak isto aj niektorí učitelia boli výborní. Tento stav pretrvával až do 90-tych rokov v Českej republike a šťastí i na Slovensku, aj keď autorita a obľúbenosť biológie, aspoň tej „klasickej“ (= ‘negenetickej’ a ‘nemolekulovej’) aj tam postupne klesal. No a dnešný stav už poznáte...

Utopický appendix. Chcel by som sa dožiť čias, keď odborník na motýle, slimáky, pavúky alebo vtáky bude rešpektovanou osobnosťou (nie celebritou!) aj medzi susedmi a ľuďmi z rodného mesta a krajiny, nielen medzi zopár kolegami z práce. Zatiaľ je entomológ (a zoológ) pre susedov a „bežných ľudí“ skôr akýmsi extravagantným podivínom, ktorý sa «nevie inak žiť». Máme smolu. Majoritnú časť spoločnosti už nefascinuje lesk motýľích krídel, ale lesk dukátov a umelé, neúprimné a neprirodzené pozlátko.

Epilóg

V tomto článku sa viackrát vyskytlo nezvyčajné slovné spojenie „nebiologický človek“. Rád by som však tu na konci upozornil «nebiológov», že rovnako

absurdné a v svojej podstate bezpredmetné je aj slovné spojenie „nebiologické vzdelanie“.

Literatúra

- FRANC V. (2013): Stane sa zoológ ohrozeným druhom na Slovensku? Bulletin Slovenskej zoologickej spoločnosti 3/2013, pp. 31-38.
 OBENBERGER J. (1946): Zvířátka a lidé. Orbis, Praha, 362 pp.
 SEKORA O. (1990): Chrobák Truhlík. Východoslovenské vydavateľstvo, Košice, 143 pp.

Valerián Franc

Katedra biológie a ekológie
 Fakulta prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
 Tajovského 40, 974 01 Banská Bystrica
 e-mail: Valerian.Franc@umb.sk

* * *

Výskum zameraný na nepôvodné druhy

Napriek aktuálnosti problematiky sa komplexný výskum zameraný na nepôvodnú faunu na Slovensku doposiaľ nezrealizoval. Uskutočnených je iba niekoľko jednotlivých štúdií a poznanie tejto problematiky pre jej necelistvosť pripomína mozaiku. Práce, ktoré o takýchto druhoch pojednávajú, sú skôr faunologického charakteru a bližšie o jednotlivých populáciách neinformujú. Stav poznania a reálny obraz a ekológia týchto populácií je v rámci našich podmienok z veľkej časti neznámy. Možno konštatovať, že je výskum zameraný na nepôvodné druhy v značnej miere v začiatkoch. Sú to presne faunologické správy o výskyte a distribúcii, ktoré sú nevyhnutné pre generálne poznanie a ďalší výskum. Nepôvodné druhy predstavujú *de facto* vážny prvok, ktorému by sa mala venovať značná pozornosť, najmä pre ich socioekonomický význam. Zároveň chýba ucelený prehľadný výskum zjednocujúci doterajšie poznanie (ktoré je v súčasnosti neucelené) a práca, ktorá by o nepôvodných druhoch komplexne pojednávala. Daný zámer vyplýva z tejto potreby, a je snahou o vytvorenie národného zoznamu nepôvodnej fauny na Slovensku.

Nepôvodné druhy, ktoré sa stávajú za určitých okolností inváznymi, sú považované za druhý najvýznamnejší biodiverzitu ohrozujúci prvok, hneď za priamym negatívnym vplyvom človeka. Avšak človek sa výrazne podieľa aj na introdukciách. Človekom zanesené druhy, úmyselne (napr. vysádzanie) či neúmyselne (napr. transport materiálu), do oblastí, kde nie sú pôvodné, sa stávajú introdukovanými. Okrem pasívnej introdukčej dráhy, sa živočíchy dokážu dostať do nových oblastí aj aktívne. Toto môže byť zapríčinené napr. zmenou geografického prostredia (eliminácia bariér, napr.

interkonekcia riek) alebo mikro- (urbánne prostredie) či makroklimatických podmienok (geografické pásma).

Geografické podmienky sa v rozvojových oblastiach značne zmenili. Prostredníctvom činnosti človeka sú obrovské plochy pretvorené na pasienky či na hospodársku pôdu. Krajinu, ktorú kedysi pokrývali súvislé lesy, je dnes pretvorená na mozaikovitú krajinu. Vďaka ťažbe rôznych druhov substrátov vzniklo množstvo nových vodných nádrží, často využívaných v rámci akvakultúry. Všetky tieto činnosti otvárajú priestor pre introdukcii druhov. Dodnes je stále tento trend bežnou praxou hospodárstva moderných štátnych útvarov. Niet divu preto, že je fauna a flóra dnes už tak všelijako premiešaná. Táto skutočnosť zároveň otvára novú oblasť pre výskum. Stáva sa nevyhnutným poznať našu faunu a flóru, tú pôvodnú ako aj tú introdukovanú, kde často dochádza ku vzájomným interakciám. Do pôvodného ekosystému takto zanesený prvok prináša turbulenciu a disturbanciu. Pôvodné systémy, často tvorené jedinečnou kompozíciou druhového spektra, sa takto dostávajú do ohrozenia.

Postupne sa tejto problematike, najmä pre jej hospodársky a zdravotnícky význam, začala venovať čoraz väčšia pozornosť. Od roku 2002 prišlo k tvorbe katalógov, snažiac sa o kompletný zoznam nepôvodných druhov vyskytujúcich sa za hranicami jednotlivých krajín či geografických celkov. ESSL a RABITZCH (2002) poskytli zoznam nepôvodných druhov pre Rakúsko, GEITER et al. (2002) pre Nemecko, ŠEFROVÁ a LAŠTŮVKA (2005) pre Česko, či WITTENBERG (2007) pre Svätcarsko. Avšak napriek aktuálnosti témy je množstvo údajov pojednávajúcich o rozšírení jednotlivých nepôvodných druhov v Európe stále nedostupných. Kompletná publikácia pojednávajúca o druhovom zložení (a rozšírení) nepôvodnej fauny na Slovensku chýba.

Pre obsiahlosť spektra taxónov, kvantom dát a nedostupnosti údajov je uskutočniť takto široký záber pre konštrukciu katalógu bez hocijakej pomoci značne zložité. Prostredníctvom tohto príspevku sa Vám, drahý čitateľ a sympatizant zoológie, prihovám a prosím o spoluprácu. Značne by som ocenil, ak by ste mi vedeli poskytnúť údaje, publikované práce, vďaka ktorým by konštrukcia takéhoto katalógu bola možná.

Použitá literatúra

- ESSL F., RABITZCH W. (Ed.) (2002). Neobiota in Österreich. Umweltbundesamt, Wien.
 GEITER O., HOMMA S., KINZELBACH R. (2002). Bestandaufnahme und Bewertung von Neozoen in Deutschland. Umweltbundesamt, Berlin.

ŠEPROVÁ H., LAŠTŮVKA Z. (2005). Catalogue of alien animal species in the Czech Republic. Acta universitatis agriculturae et silviculturae Mendelianae Brunensis 53, pp. 151-170.

WITTENBERG R. (2006). Invasive alien species in Switzerland. An inventory of alien species and their threat to biodiversity and economy in Switzerland. Environmental studies 29, Federal Office for the Environment, Bern.

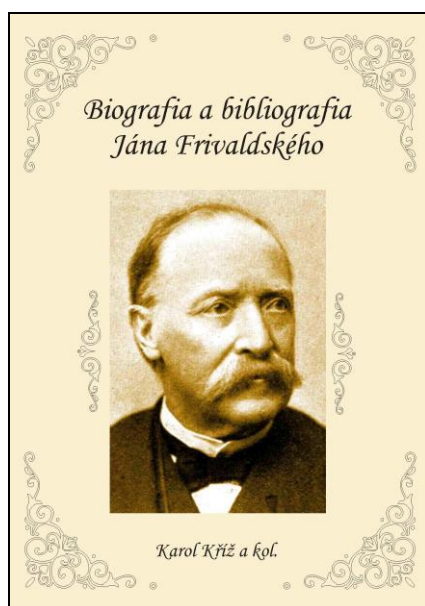
Boris Lipták
Bohunice 259, 018 52 Bohunice
tel. č.: +421 910 119 231; e-mail: liptaq.b@gmail.com

* * *

Kniha o Jánovi Frivaldskom v PDF formáte

V roku 2012 sa v Rajci uskutočnil seminár pri príležitosti 190. výročia narodenia významného biológa a entomológa Jána Frivaldského (pozri aj Bulletin SZS 4/2012). Pri tejto slávnostnej príležitosti bola združením Biomasa vydaná aj publikácia Karola Kříža a kolektívu „Biografia a bibliografia Jána Frivaldského : Historické súvislosti využívania biomasy“. O publikáciu bol veľmý záujem a celý náklad bol dávno kompletne rozobratý. Všetkých záujemcov o túto knihu preto isto poteší, že si ju môžu voľne stiahnuť v elektronickej podobe vo formáte PDF na adrese

<http://biomasa.sk/index.php/aktivity/vydane-informane-materialy/knihy>

* * *

Aplikovaná ornitológia 2014

Lesnícka fakulta TU vo Zvolene, Univerzitné centrum Zvolen, n. o., Ústav ekológie lesa SAV vo Zvolene, Stredoslovenská pobočka SOS a Slovenská ornitológická spoločnosť / BirdLife Slovensko pozývajú všetkých záujemcov na 26. stredoslovenskú ornitológickú konferenciu s medzinárodnou účasťou „Aplikovaná ornitológia 2014“, ktorá sa uskutoční dňa 12. septembra 2014 na Katedre ochrany lesa a poľovníctva Lesníckej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene. Podrobné informácie poskytne Ing. Peter Lešo, PhD. (Katedra ochrany lesa a poľovníctva, Lesnícka fakulta TU vo Zvolene, e-mail: leso@tuzvo.sk).

* * *

12. Arachnologická konferencia

Katedra ekológie a environmentalistiky Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, Ústav krajinskej ekológie v Nitre a Slovenská arachnologická spoločnosť organizujú v dňoch 24. až 28. septembra 2014 12. Arachnologickú konferenciu vo Východnej. Podrobnejšie informácie poskytne predsedníčka Slovenskej arachnologickej spoločnosti doc. RNDr. Zuzana Krumpálová, PhD. (Katedra ekológie a environmentalistiky FPV UKF v Nitre, e-mail: zkrumpalova@ukf.sk).

* * *

Roubalove dni

Vážení kolegovia a priatelia;

S potešením Vám oznamujeme, že v dňoch 3. – 4. októbra 2014 sa v Banskej Bystrici uskutoční 1. ročník vedeckej konferencie venovanej pamiatke jedného z najvýznamnejších entomológov a prírodovedcov bývalého Československa, Jana Roubala (1880 – 1971). Roubal pôsobil v Banskej Bystrici v rokoch 1919 až 1938, a v tomto plodnom období vznikol aj jeho trojdielny, dnes už legendárny «Katalog Coleopter». Okrem toho je autorom ďalších asi 300 odborných štúdií

a popularizačných článkov. Na počesť Roubala bolo pomenovaných asi 20 druhov hmyzu, ale i kôrovce a roztoče; on sám pritom popísal viaceré druhy chrobákov. Významným prínosom tejto veľkej vedecko-pedagogickej osobnosti bola propagácia modernej a komplexnej ochrany prírody už v predvojnovom období. Týmto Roubal predstihol svoju dobu o cca 30 rokov.

Vedecká konferencia Roubalove dni bude venovaná faunistike, ekológii, rozšíreniu a ochrane nielen hmyzu, ale všetkých článkonožčov na Slovensku a v strednej Európe. Akceptované budú aj príspevky o iných skupinách bezstavovcov, napr. mäkkýšov, rovnako ako práce taxonomického charakteru. Z konferencie bude publikovaný **zborník kompletných príspevkov vo výbornej angličtine a v kvalitnej tlači**. (Jazykovo menej zdatným autorom doporučujeme, aby si dali rukopis skontrolovať «native speakrom».) Rozsah príspevkov bude limitovaný na 10 strán A4, v opodstatnených prípadoch (kvalitné, významné práce) budú akceptované aj rukopisy väčšieho rozsahu (do cca 20 strán). Príspevky budú recenzované. Vydanie zborníka bude financované z vložného. Predpokladané vložné na konferenciu je 20,- €, táto suma sa však môže nevýrazne zmeniť v závislosti od počtu prihlásených účastníkov a rozsahu príspevkov. Samozrejme, že snahou organizátorov bude eliminácia nákladov na vydanie zborníka v miere, ktorá nijako neovplyvní kvalitu tlače.

Každý účastník obdrží autorský výtlačok zborníka plus svoj príspevok v PDF formáte. Príspevky budú štruktúrované do štandardných kapitol. Podrobnejšie údaje o formátovaní textu budú zaslané len prihláseným účastníkom. Prezentácie budú prebiehať v slovenskom alebo českom jazyku; prípadní účastníci z iných krajín môžu prezentáciu predviesť v angličtine.

Prihlášku na toto podujatie je možné zaslať **do 20. júla 2014** poštou prípadne mailom na adresu autora príspevku. Po tomto termíne bude rozposlaný 2. cirkulár s pokynmi pre autorov príspevkov.

Valerián Franc
Katedra biológie a ekológie
Fakulta prírodných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici
Tajovského 40, 974 01 Banská Bystrica
e-mail: Valerian.Franc@umb.sk

* * *

Chiropterologický seminár

Milí priatelia a priaznivci netopierov,

v dňoch 16. až 18. októbra 2014 sa v Banskej Štiavnici uskutoční piaty „jubilejný“ Chiropterologický seminár, na ktorý vás srdečne pozývame. Všetky potrebné informácie, program a prihlášku nájdete na stránke <http://www.netopiere.sk/chise/>

Súčasťou podujatia bude aj členská schôdza SON, o ktorej budú bližšie informácie zaslané samostatne neskôr.

Na vašu aktívnu účasť sa teší organizačný výbor

Peter Kaňuch, Ladislav Naďo a Denisa Lóbbova

* * *

Kongres „Zoológia 2014“

Slovenská zoológická spoločnosť a Prešovská univerzita v Prešove so spoluorganizátormi organizujú v dňoch 20. až 22. novembra 2014 na Prešovskej univerzite v Prešove vedecký kongres „Zoológia 2014“. Detailné informácie nájdete na už spustenej oficiálnej internetovej stránke kongresu:

<http://conferences.ukf.sk/index.php/zoo/zoo2014>

Tešíme sa na stretnutie v Prešove!

* * *

Úhrada členských poplatkov členov SZS

S prípravou akcií a činnosťou Slovenskej zoologickej spoločnosti sú spojené aj finančné náklady. Preto prosíme členov SZS o uhradenie členských príspevkov za rok 2014, príp. aj za roky 2013 a 2012, pokiaľ ste za ne členský príspevok nezaplatili! Nedoplatky členského z pred roka 2012 vyberané nebudú. V súvislosti s nevyhnutnou potrebou aktualizácie členskej základne SZS predsedníctvo SZS v tomto roku pristúpi k príprave návrhov na vylúčenie členov spoločnosti, ktorí členské príspevky neuhradia a nepotvrdia tým svoj záujem o pokračovanie členstva v SZS. Návrhy budú predložené na schválenie valnému zhromaždeniu SZS, ktoré sa bude konať v novembri t.r. v rámci kongresu „Zoológia 2014“ v Prešove.

Pri uhrádzaní členského poplatku zaplaťte príspevok vo výške 10,- €/rok na účet SZS **0011466084/0900** v Slovenskej sporiteľni. Do správy pre prijímateľa uveďte svoje celé **meno a priezvisko** a „**SZSrok(-y)_za_ktoré_členské_hradíte**“. Všetkým členom SZS ďakujeme za úhradu členských poplatkov!

Noví členovia SZS sú vítaní! Každý záujemca sa môže stať členom spoločnosti. V prípade záujmu vyplňte prihlášku (nájdete ju na konci tohto bulletinu) a zašlite ju poštou alebo e-mailom na adresu predsedu SZS:

Vladimír Kubovčík, predseda SZS
 Fakulta ekológie a environmentalistiky
 Technická univerzita vo Zvolene
 T. G. Masaryka 20117/24
 960 53 Zvolen
 ✉ kubovcik@tuzvo.sk

Výbor SZS

Prajeme príjemné prežitie letných dovoleníek a tešíme sa na stretnutia na akciách Slovenskej zoologickej spoločnosť pri SAV!

Členovia výboru SZS

Prihláška za člena
Slovenskej zoologickej spoločnosti

Meno:	Priezvisko, titul:
Dátum narodenia:	Miesto narodenia:
Kontaktná adresa	
Názov inštitúcie:	
Ulica, č.:	telefón:
Mesto:	fax:
Okres:	
PSČ:	e-mail:
Môj záujem sa sústreďuje na oblasti (označte):	
entomológia	☐
iné bezstavovce	☐
ichtyológia	☐
batrachológia	☐
herpetológia	☐
ornitológia	☐
mammaliológia	☐
ochrana fauny	☐
etológia	☐
Dátum:	
Podpis:	

Prihlášku po vyplnení pošlite, prosím, na poštovú alebo e-mailovú adresu predsedu SZS:

Vladimír Kubovčík, predseda SZS
Fakulta ekológie a environmentalistiky
Technická univerzita vo Zvolene
T. G. Masaryka 20117/24
960 53 Zvolen
[✉ kubovcik@tuzvo.sk](mailto:kubovcik@tuzvo.sk)

* * *

Prihláška za člena
Slovenskej zoologickej spoločnosti

Meno:	Priezvisko, titul:
Dátum narodenia:	Miesto narodenia:
Kontaktná adresa	
Názov inštitúcie:	
Ulica, č.:	telefón:
Mesto:	fax:
Okres:	
PSČ:	e-mail:
Môj záujem sa sústreďuje na oblasti (označte):	
entomológia	☐
iné bezstavovce	☐
ichtyológia	☐
batrachológia	☐
herpetológia	☐
ornitológia	☐
mammaliológia	☐
ochrana fauny	☐
etológia	☐
Dátum:	
Podpis:	

Prihlášku po vyplnení pošlite, prosím, na poštovú alebo e-mailovú adresu predsedu SZS:

Vladimír Kubovčík, predseda SZS
Fakulta ekológie a environmentalistiky
Technická univerzita vo Zvolene
T. G. Masaryka 20117/24
960 53 Zvolen
[✉ kubovcik@tuzvo.sk](mailto:kubovcik@tuzvo.sk)

* * *

Názov časopisu	Bulletin Slovenskej zoologickej spoločnosti pri SAV ISSN 1339-178X
Ročník a číslo	ročník 3., číslo 2/2014 (prvé číslo vyšlo 16. marca 2012)
Vydáva	© Slovenská zoologická spoločnosť pri SAV
Sídlo vydavateľa	Slovenská zoologická spoločnosť pri SAV Mlynská dolina B-II 842 15 Bratislava
Redakcia	Vladimír Kubovčík , predseda redakčnej rady Fakulta ekológie a environmentalistiky Technická univerzita vo Zvolene T. G. Masaryka 2114/27 960 53 Zvolen tel.: 045-5206 605 e-mail: kubovcik@tuzvo.sk Michal Ambros , člen redakčnej rady, michal.ambros@sopsr.sk Peter Bačkor , člen redakčnej rady, Peter.Backor@umb.sk Ivan Baláž , člen redakčnej rady, ibalaz@ukf.sk Peter Manko , člen redakčnej rady, peter.manko@unipo.sk Ladislav Pekárik , člen redakčnej rady, ladislav.pekarik@savba.sk
Periodicita	občasník , vychádza podľa potreby a aktuálnej situácie v zoológii na Slovensku, cca 2 až 4-krát ročne
Dostupné na internetovej stránke	http://szs.sav.sk